

Değerli Meslektaşlarım,

Dünyada ve ülkemizde sağlık bakım hizmetlerini olumsuz yönde etkileyen en önemli faktörlerden biri hemşire yetersizliğidir. Hemşire sayısı-niteliğinin yetersiz ve devir hızının yüksek olması, bir yandan sağlık çıktılarını ya da hasta sonuçlarını olumsuz etkilerken diğer yandan çalışmakta olan hemşirelerin iş yükünü artırmakta, iş doyumunu azaltmakta, yıpranma ve işten ayrılmalarna yol açarak hemşire devir hızının daha da yükselmesine neden olmaktadır. Bu sorunu önemseyen hükümetler, sağlık kuruluşları ve hemşirelik örgütleri sorunun kök nedenlerini araştırmakta ve çözümüne yönelik çeşitli stratejiler geliştirmektedir.

Uluslararası Hemşireler Konseyi (International Council of Nurses=ICN), hemşirelerin tükenme ve işten ayrılmalarnnda temel etmenin olumsuz çalışma koşulları olduğunu ileri sürmüştü; bu konuya dikkat çekmek amacı ile 2007 yılı temasını "Nitelikli işyerleri= Nitelikli hasta bakımı" olarak belirlemiştir. Olumlu çalışma ortamlarının yaratıldığı klinik hastanelerde yapılan çalışmalarda; liderlik becerileri gelişmiş yöneticilerin bulunduğu, çalışanların sayı ve nitelik olarak yeterli olduğu, hemşirelerin en üst düzeyde temsil edildiği, otonomi sahibi olduğu, sürekli eğitim ve profesyonel gelişmelerinin desteklediği ve yöneticilerinden destek aldığı belirlenmiştir. Bu olumlu koşullara bağlı olarak da hemşire memnuniyetinin arttığı, hemşire devir hızının düştüğü, hastaların ölüm ve komplikasyon oranlarında azalma olduğu görülmüştür.

Gelişmiş ülkelerde hemşire eksikliğine çözüm olarak kullanılan stratejilerden biri hemşire iş gücü ithalidir. Amerika Birleşik Devletleri, Kanada, Avustralya ve birçok Avrupa ülkesi geliştirmekte olan ülkelerde yetişmiş, İngilizce

dili ve mesleki eğitimi iyi olan hemşire iş gücünü kendi ülkelerinde istihdam etmektedir. Bu durum, hem hemşireler hem de istihdam sağlayan ülkeler için kısa dönemde olumlu görünmekle birlikte, uzun dönemde bazı sorunlara yol açmaktadır. Örneğin hemşirelerin gelir düzeyi artmakla birlikte hizmet verdikleri birey ve grupları kültürel olarak tanıyamadı ve onlara bakım vermede zorlanmalarına neden olmaktadır. Benzer şekilde, hizmet alan birey ve gruplara bakım verecek hemşire sayısı yeterli hale gelmekle birlikte hastaların yeterli ve kaliteli hizmet alması olumsuz yönde etkilenmektedir. Ayrıca, hemşire ihraç eden ülkelere ise özellikle nitelikli iş gücünün göçüne bağlı olarak bu ülkelerin sağlık bakım hizmetlerinin yetersizliği daha da belirgin hale gelmektedir.

Ülkemizde, 2 Kasım 2012'de yayınlanan 663 No'lu "Sağlık Bakanlığı ve Bağlı Kuruluşlarının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname" ile ülkemizde de yabancı hemşire ve diğer sağlık ekibi üyelerinin çalışması serbest hale gelmiştir. Ancak, bu girişim kanayan yaraya pansuman yapmak şeklinde bir tedavi sağlayabilir. Çünkü, eksiklik sadece sayısal yetersizlik değildir; hemşirelerin çalışma ortamlarında önemli sıkıntılar vardır. Yapılan çalışmalar da hemşirelerin iş doyumunun düşük olduğunu ve hemşire devir hızının çok yüksek olduğunu göstermektedir. Ülkemizde nitelikli bakımın sağlanabilmesi ve sürdürülebilmesi için hemşire sayısını artırma girişimleri ile birlikte hemşireler için sağlıklı çalışma ortamlarının yaratılması ile ilgili politikaların oluşturulmasına da gereksinim vardır.

Hemşire dostu hastaneler oluşturulması dileğiyle,

Emine TÜRKMEN

Yard.Doç.Dr.